

Inglismaa ja Prantsusmaa.

Maadlemine reparaatiooni küsimuse pärast.

Prantsuse reparaatiooni küsimuse on alus antud esliku oletuse läbi Versailles'i rahulepingu kokkulepitud. Seal ei nähtud ette, et ajajookul võivad kätte tulla tarinad, mille juures lepingu kokkulepitud hinded oma vahel lahku lähevad. Ometi andis see huvide lahkimine end tunda juba esimestel aastatel pärast sõda, võttis ajajookul järjelt selge kuju ja viis asja lõpuks nõnda kaugele, et vähesel määral alul Prantsuse ja Inglise seisukohad teineteist teravalt lahku läksid nii suure tähtsusega küsimuses, nagu juba on Nuhri piirkonna offitseerimine. See ajast kaadit muutus Versailles'i lepingu majanduslike osa täideviimise järele vahvaja, reparaatiooni komisjon, liitriide oma vahelise organiisatsioonist tegelikult Prantsuse, üldemini öeldes, Prantsuse-Belgia poliitika töötisat, mille tõttu seisuford veelgi keerulisemaks läks.

Etalgu majanduslistel, hiljem ka poliitilistel põhjustel ei kiitnud Inglise valitus Nuhri offitseerimist heaks, ei astunud aga selle vastu ühtki samm, vaid ajus passiivse erapooletuse seisukohale ja jäi ootama ühenduste kaigu arenevit. Võimalik, et ka sellejuures silmas pidas Inglise ja Prantsuse praegust jõudude vahetorda Euroopa maaemaal, kus ülekaal näib kadunud olevat Prantsusmaa poole, mis Londonile raskesti teeb Pariisi lastitada sarnast poliitikat Saksamaa vastu ajamist, nagu ta juba õigesti peab. Peapõhjuseks aga, mis Inglismaad hõlmas erapooletust pealtvaatajaks jääma, oli küll tungiv tarvidus alal hoida suurriide liitu, selle õigabel seijas praegu Euroopa rahju ja keda sellepärast ei tohi üheski asi vaaruma panna.

Juba mõne kuu pärast andis Nuhri offitseerimine end Saksamaale väga talusalt tunda. Offitseerimise läbi võljalutsutud passiivne vastupanek Saksamaa poolt, madales siin ja seal aktiivsele ülesastumisteni, vedas Saksia riigikastat biljonid varasid. Nuhude katmisest pandi rahatriitumise masinad käima päevad ja ööd läbi. Raberrahjult kaotas joudlasti, ja marga kurs hakkas pöördse kiirusega alla libisema. Majandusline kokkuvõtteimine ähvardas Saksamaale kätte hilla, puudutades ka Inglise tööstuse ja kaubanduse huvisid, kõigepealt aga väga kiistavaks tehes reparaatiooni masinade täideviimise Saksamaa käest üldse. Inglise avalik arvamine hakkas valitustel nõudma passiivsele võrvalajutist ja samumade astumist reparaatiooni, eriti Nuhri küsimuse lahendamiseks. Waheajal astus Londonis ettevaatliku ja tagasihoidliku Bonar Law olemele peaministriks Baldwin, kellelt oodati suuremat aktiivsust. Ka lõpule, 12. juulil andis Baldwin parlamendis teada, et Inglise valitus lõpetab erapooletu pealtvaataja osa

võtab algatuse reparaatiooni küsimuse lahendamise oma kätte ja seab liitriide ühise määrgutirja jaoks tava kottu.

Prantsuse valitus ei jaitunud juba kuuldes sugugi arevusesse, vaid jäi lihtsahuga ootama Londoni sammusid. Tema seisukoht on selge ja kindel: Etteks, Saksamaaga mitte läbirääkimistesse astuda, enne kui ta passiivsele vastupaneku on lõpetanud ilma ühegi tingimisteta. Teiselt, Nuhri piirkonnast lahkuva ainult sedamööda, mil määral Saksamaa oma maksuhõltsust lõpetab. Siin toetas Poincaré poliitikat Prantsuse parlamendi rõhuv enamus ja sellepärast võib ka peaminister nii julgelt, jonnakalt oma seisukohast kinni pidada. Küll läheb Nuhri offitseerimine ka prantslastele kalliks maksma, maksustid natuuras ja sularahas saadakse sealt jakslaste vastutõrjumise pärast vähe, aga Prantsusmaa on oma vastast majanduslikelt palju tugevam, tema võib väga hästi oodata, kuni Saksamaa emba-kumba, kas kottu varjib või alla heidab. Nii esimesel kui teisel juhtumisel on võit Prantsusmaa päral. Ja nõnda on arusaadav, kui Prantsuse valitus Nuhri küsimuse lahendamiseks sugugi ei ruttu, vaid nähtavasti püüab jeda pikale venitada.

Baldwin seadis oma tava kottu ja jaksatis ühes seletuskirjadega 20. juulil Pariisi, Belgia ja Itaalia valitustele kätte. Selle juures käis ta, Prantsuse valituse tungival soovil, saladiplomaatia meetodi järele. Märgutirjades siin hoiti kõige suuremas saladuses, et avalik arvamine ei saaks nende peale survet avaldada, mis küsimuse lahendamise wahest oleks rassemaks teinud. Alles 2. aug. võis Briti tava siin kuulda: Jada, Baldwin enese seletusest alamkojas: Küll ei tohi midagi ette võtta, mis ei seisa kokkulepas Versailles'i lepinguga, siiski oleks kasulik, kui erapooletud asjatundjad, kiskides reparaatiooni komisjoniga, Saksamaa maksujõu võtaksid läbiarvamise alla. Saksamaa poolt palutud tagatiste määrus oleneb suurel määral marga stabiliseerimisest ja Saksia riigi eelarve seadmisest tavaliselt. Ükski tagatis ei võid mõjuv olla, kui Saksamaa rahaasjad sihil eht teisel viisil rahvusvahelise kontrolli alla ei jasta. Saksia valitus peaks jalamaid tagasi võtma oma määrused ja seadlused, mis on passiivset vastupanekut organiiseerinud ja toetanud. Niisugusel korral „ori loota, et liitriide võitavad offitseerimise tingimised unesti läbiwaatamise alla, mis enesega võib kaasa tuua järkjärgulise ülemineku normaali-oludele Nuhri piirkonnas.“

Prantsuse vastus, mis 30. juulil Londoni jõudis ja siis veel mitu päeva juures saladuses hoiti, kuni Inglise parlament koju läks, on nüüd ka teada. Seal selbasest: Prantsuse valitus on valmis ühes Briti valitusega läbi kaaluma, kas ja kui-

das vastata Saksia ettepaneku peale 7. juunil, aga ta konsulteerib, et see ettepanek ei tööla lõpetada passiivset vastupanekut, mis on juba 6 kuud rahulepingu kaitmise nurja ajanud. Neli aastat on Prantsusmaa ja Belgia oodanud, on igajuguseid katseid teinud, on ultimaatumid jaatnud, kontverentseid Inglise ettepanekul osa võtnud, aga kõik asjata. Nüüd ewakueerivad nad Nuhri piirkonna ainult sedamööda, kuidas Saksamaa oma kohustused lõpetusest täidab.

Siiski, kui Saksamaa otsekohe lõpetab passiivsele vastupaneku, võtab Prantsuse valitus Nuhri piirkonnas muudatusi ette. Muudugi peab Saksamaa oma waluita jaksbiliseerima, kreidiid jaksle seadma, eelarve tavaliselt viima, produktiivse töidma, aga jeda nõu on temale liitriid juba 1920. aastast jaatid annud, kuid asjata. Saksamaa kokkuvõtteimine ei tule mitte Nuhri offitseerimisest, vaid see on Saksia valituse enese kätetöö. Kõik muutust otsekohe normaalselt, kui Briti valitus lihtsalt Berlinile teada annaks, et tema ei kiida heaks sarnast poliitikat, mis Saksamaa majanduslike elu hävitab ja kogu Euroopale ähvardavaks jaab. Mis puutub Saksamaa maksujõu äramääratimisele, siis tuleb kiistda, kuidas jaab nüüdne rehendus asjatundjate läbi täpisealt olla kui see, mis 1921. aastal tehti, ja kuidas võitvad arvud, mis nüüd tahetakse üles seada, mõduandub olla 10 eht 15 aasta kotta. Niigi maksuvõime on ju väga paenduv asi. Rahulepingu põhjal on reparaatiooni komisjon see, kelle ülesandeks on Saksamaa jaksitulekulitaid ja maksujõudu aegajalt läbi kaaluda.

Nõnda siis lahkimine kõrgis punktides. Enne puhkusele minekut pikemaks ajaks, kuni siigijeni, võttis Inglise parlament 2. aug. reparaatiooni küsimuse veel tordkõne alla. Pariisist ja Brüsselist olid küll vastused sellest ajast juba jaadud, aga nende siin hoiti alles saladuses. Alamkojas seletas Baldwin, et Briti valitus on need vastused hoolikalt läbi kaalunud ja lahjust otjusele jõudnud, et temal on täihta võimata alust leida ühisele vastusele jaatmisel liitriide poolt Saksia ettepaneku peale. Pariisi ja Brüsseli vastused ei palu vähemalt lootust läbirääkimiste avamisele peale reparaatiooni küsimuse üle, veel vähem seisuforra rutulise muutmise peale Nuhri piirkonnas. Mõtete wahtus liitriide wahel, Pariisist ja Brüsselist ette näidatud sihil, võib veel palju nädalaid, isegi kuusid nõnda, enne kui võimalikult jaab esimest mõjuvat samm astuda praeguse seisuforra lõpetamiseks. Briti valitus ei junda küllalt tihti tordata, et tema hoiab end tagasi iga vähema kui sammu astumise eest, mille peale võidakse waadata kui katse peale lõhet sünnitada liitriide keskel. Selle juures aga peab ta tunnistama, et reparaatiooni probleemist ei pääse tema ega teised liitlased mitte mööda.

Juba läbirääkimistel alamkojas tuli ilmsiks, et Inglise valitustel ei ole enesegi

selge, mis ta nüüd peaks tegema. Tal puudub selle kohta enam-vähem kindel tava. Etalgu oli tal mõttes Saksia ettepaneku peale eraldi vastust jaata, aga varsti heideti see mõte kõrvale, sest niisugune samm oleks puudutanud liidu ühtluse huvisid. Üks osa Inglise avalikku arvamist, mille poole kaldub ka lord Robert Cecil, praeguse kabineti liige, võttis juba Nuhri kriisi alul mõtte üles, reparaatiooni küsimust tema täies ulatuses rahvastellid kätte anda läbi waadata. Aga praegustel oludel ei jaa sellest juttugi olla, sest niisugusel korral on tarta, et Prantsusmaa astub rahvastellidust lihtalt wälja. Nõnda ei jaa Baldwin kabineti muud üle, kui jaksata märgutirjades kaudu mõtete wahtust teiste liitlastega. Ta ise tunnistab, et lootusi kokkuleppe peale on igatahes veel olemas. Juba lähemal ajal tahab ta vastuseid jaata Pariisile ja Brüsselile. Itaalia ei tee temale muret, sest Mussolini kabineti kaldu Nuhri küsimuses Inglise seisukoha poole.

Weel on olemas üks tähtis tegur, mida võib reparaatiooni keerdküsimuse lahendamiseks tööle panna, see on avalik arvamine. Et wiimane jaks mõjuvaks kaasa aidata, peab temal läbirääkimiste kät täielikult teada olema. Alamkoja lõputoos olekul andis Baldwin teada, et temal on nõu selle ajani saladuses hoitud diplomaatilist kirjawahetust Inglise, Prantsuse ja Belgia valitustele wahel avalikluse ette anda, asjaoluste nõusolekul muudugi. Selle läbi jaaks kõlblist mõju avaldada Prantsuse ja Saksamaa peale. Esimene muutus wahest siis järelanditumaks ja teine hakkaks tõisemalt mõtlema passiivsele vastupaneku lõpetamise peale, mis näib olevat kõige kurja juur.

Nii mõnedki muigajid Baldwinit lauwahuse puhul, saladiplomaatiat seetord lõpetada. Nad arvavad, et Prantsuse valitus ei anna sellest mitte oma nõusolekut, oli ju teada, et just tema tungival soovil on wiimaseid märgutirju suure saladuses peetud. Aga asi läks teisiti. Prantsuse valitus ruttas ette ja juba 3. augustil avaldas ta oma märgutirjad, mis on jaadatud juuni- ja juulikuul, ilma et ta selle juures oleks Londonist nõusolekut pärinud. Ta tahtis sellega näidata, et tema kaardid on puhtad. Kuit ta warem saladuse soowitawaks pidas, siis küll sellepärast, et tal tarta oli teraw arvustust Inglise parlamentist poolt. Aga see läks 2. aug. puhkusele kuni siigijeni, ja waheajal võib nii mõndagi jindida Prantsusmaa kasuks.

Kõike kokkuvõttes võime öelda: Ei ole veel mingit kokkulepet ette näha liitriide wahel Nuhri ja reparaatiooni küsimuse üle. Inglise valituse tõised püüded ühise aluse otjimisel on nurja läinud Prantsusmaa järelandmatuse tõttu, ja Saksamaa peab küll veel kaua ootama, enne kui temale wäljastpoolt abi tuleb. Aga hoolimata mõtete lahkiminefust Londoni ja Pariisi wahel, seijas suurriide liit endiselt edasi, sest tema alahoidmist nõuavad niikasti Inglise kui Prantsusmaa elulised huvid. E.

Wäljased wahingemised tõrge toja elust.

Märtsused lõputoosolekul.

Sorilik kommunistide jandamine eelmisel neljapäewasel riigikogu koosolekul ei läinud nii forda, nagu jandimehed jeda ette olid katvajanud. Koosolekul peeti kaimis kõwat forda ega lubatud noorimehi illeaija liilia. Illeaija löömiseks ja küllide tegemiseks oli neil aga suur joom, sest et me walituse kinnitamise korral riigikogu jaalis ju nende peremees wiibis, kellelt nad oma juhtnõuad ja joi annuwatvad. Ruttam asi on aga, et selle laulu laulma peab, kelle leib käes liilia.

Kommunistide laulud olid liihifesed, kuna kahelt nendest lubamata üteluste tarwitamiseks pärast jona ära wõeti ja kaimas kolmeks koosolekulis jaalist wälja meelt parandama jaadeti. Nii ei läinud neil forda oma kät wõimist peremehe ees awaldada ja waga wõimalik, et neil wahese töö pärast isegi palj maha kõrbitakse ja peapaju antakse.

Kuid kommunistid tõöstisid ennast tol korral veel lootusega, laupäewasel koosolekul walituse deklaratiooni puhul jeda taja teha, mis neil neljapäewal wõlgu jäänud, sellepärast oodati pikisilmi jeda „tõumise päewa“. Kuid asi läks siin haledamalt kui arvata wõis: kui wäerinna julgem mees Heidemann wäeritsea häälega oma raskeina jona uuele riigwanemale wastu oli hõiganud, selle järele tekkisid wahameele torm wõitlused ja wahwa mees kümneks koosole-

kus jaalist wälja jaadetud, et kottinud teised noored enam niitjalagi ja olid terve koosoleku keskes üsna wäifsed. Nii jaadi koosolek ilma kommunistide jantimisteta ära pidada ja deklaratioon rahulikult ära kuulata.

Deklaratiooni arutamise puhul jaadawad erakonnad omad paremad kõnemehed platil, kes siis jeda wälja puistawad, mis riikmal ja tema iikifutet liigetel aegade jooful siidame peale paksfema jäänud. Nõnda siimdis ka siin.

Sõnade lahingut algas wäle kottide awangardi juht Karl Ait, kes oma lahe ja poole tunnistis kõnes kuulajatele jula jalgaks jõudis teha, et jee illekohtune wäide on, kui mõnelt poolt tõendama tullakse, et Karl Munori pegasus wiimase ajal oma esimehed jalad ära olla mifastanud ja sellepärast lonkama hafanud. Ei, tema pegasus hiipab alles fergeit jatul edasi ja jõuab isegi siin jurmajõlari liilia, nagu bra Ait selgesti näidada siinkä.

Asti järele afus kõnetooli isejotfide juht Piiskar. Riigikogu ringfondades on Piiskar oma kuuwade ja piilete kõnede pärast ammu ajast „igawuse isa“ nime all tuntud. Sorilikus nühufes on sellepärast, et Piiskari kõne ajal rahwajaditub hirmuga jaalist pögenewad ja siina aina mõni iifit järele jääb. Nõnda siimdis ka siin. Waewalt jai Piiskar oma loo lahli liilia, kui pögenemine jaalist algas ja siina jaid iifnes wamenad härrad, kellel kontide liigutamine rassem ja et aeg hiiline oli, wõilid nad endale kõne ajal wäifse wahaduse ihe piifitse hea „äraoleku“ tegemiseks.

Nii puhkajad Piiskari kõne negus siiga-was rahus „kahetiapimadine“ afunif Oitrat, wana härra Siirgenstein ja mõni muu liifedam härra. Nimetatud kehafad härrad wirgusid ehmatamult unest alles siis, kui Piiskar oma kahetunnilist kõnet lõpetades jartult hüüdis: „Jaak, kirat, maa!“

Kuna jots Asti kõne enam kuulijist laadi kands ja nii joone all ilmutamisteks oli mõeldud, astus selle riikma pea-liider Martna päris tõiselt üles. Wana-härra oli juba kõne alul priut wahane, aga päris kurjaks jaab ta pärast, kui temale wahete hüüdnä hakatakse ja ta jaksab walitsasti, jeda kätte jaab. „Wabameelne“ Tamm jaab esimejena kõneleja hammast tunda, kui Martna sellele ironistilist kahendab: „Ma olen ilmas palju waljastannatada siutnud, i jegi Tamm e k n e d“. Tamm jaab sellest kahendusest nii haawatud, et kõnelejast neli pinki tahapoole teiste „waba-meelsete“ selja taha poeb ja wäifib.

Wõlumeesbega tehis Martnal päris kodune omawaheline jutuwajamine küsimuste ja kaimisteks näol. Mõlemad pooled mõistawad nähtawasti iistest waga hästi. Brungib Temontil ainult kahendada, et Martna kaubandust hästi tunneb, kui wiimane kotte hüüab: „Gaa, te mõtlete johariim!“ jne.

Unest meestest, kes deklaratiooni korral jona wõitid ja oma „esimehel lugemisel“ ka suure auga läbi kufufid, wõifis nimetada „wäifse Balkani meestest Bormanni ja Pennot, „Pitka wäeritist“ Tamm e. Bormanni ei wõitnud oma kõnega kulajatel palju aega, ta rääkis midagi „plat-

morm n r. 37.“ ja millegist muust; kui sellest aga ei kuulajad, aga nähtawalt ka kõneleja ise, midagi aru ei jaanud, lahku ta puhkajadamlife tumistusega, et ta kuulajate aega enam rajata ei sootwi, kateplagina jaatel kõnetoolilt. Penno „f d n e“ ei jaa oma jegasuse woolest seikimees Bormanni omaf pörmugi taha. Wispärast neid, i. o. wiit Balkani mehi, Penno arvates 25-na järguliseks peetakse, oli wiit küll koi-gile mõistatuseks. — Jaatohes on kindel, et jee ei „liibu“. jauti mitte liidu waljate kühjust tõsta et hunda, kui neil sarnased esitajad, nagu Penno ja Bormann.

Terve selle koosoleku keskel siimdis fõige rohken elemuist, naeru, nalja ja lõbu siimitada „wabariiklaste“ liideri Tamme ülesastumine. Kuna Tamm oma esinemisega nähtawasti tõendada soowis, et Martna kahendus tema kõnede suhtes sugugi õige ei ole, siis peab tõele an andes küll tunnistama, et igawust Tamme kõne negus keegi ei tunnud: kõif noerjid, iiegi riigwanem ja riigikogu juhataja ei tunnud sel korral kaitseks jääda. — Kuid illeagi on, kas Tamme selle „esimehel lugemisel“ olemise järele“ weel wõimalik on järgmis-tele lugemistele pääfeda. Waga tõendoline on et Pitka „kõnuforra komisjon“ tema päewa-korral ära wõtab ja jaatab jälle õhtufurustele ettefugema ja Ermitile abiks mage-daid karekuse kõnetid wadama. Kus ka selle hatta õige kott.

Liibopuule awaneb selle järele rahwuswaba meelsete liideri kott... Plus farjeer.

Bäemannidised.

Senini väljalastud metall- vahetusrahast ei jätku tarwi- duste täitmiseks.

Kiigikassa kavatseb metallraha hulka suu-
rendada. Ka 10-margaliste metallrahade
väljaandmine laetakse.

Kuigi kiigikassa ringfondadest kumuleme,
on jalgunud, et käesoleva aasta jooksul
liikvele lastud metallrahast tarviduse täit-
miseks ei jätku, vahetusraha puudus on eri-
ti tuntuks Tallinnas, kus juba viimased ta-
gavarad välja on lastud.

Et vahetusraha hulka tarvilikult suuren-
dada, kavatseb kiigikassa 1924. a. jooksul
järgmisel arvul uusi metallrahastid tellida:
1-margalisi — 2 miljoni tüki, 3-margalisi
— 2 miljoni tüki ja 5-margalisi — 2 mil-
joni tüki, teega kokku 18 miljoni marga
vääruses.

Kuna praegu liikvel olevad 10-margali-
sed ka juba tühjalt lagunenud on, kavatse-
takse lihtsate feristele metallrahadele ka 4
miljoni tüki — 10-margalisi rahastid wal-
mistada ja väljalasta.

Kõik senini liikvel olevad rahad on Saf-
amaal valmistatud. Selle kätte uus telli-
mine antakse ei ole praegu veel teada.

Peale väljamäa firmade olla end nüüd
ka **laks Eesti ettevõtte**, nimelt „Sima-
rine“ ja „Debalus“ footri avaldanud raha-
de võimist oma peale võtta. Kui tingi-
mistega kokku lepikaks, olla kiigikassa nõus
rahade valmistamist nende kätte andma,
arvatakse aga, et rahadevalmistamise ku-
lub sel juhulmisi palju suuremaks läheks
kui väljamäalt tellides. Viimasel ajal, mil
metallraha vähe liikvel on, on hakanud
ümberliikuma jutud, et mõned teised rah-
vusest isikud on hakanud metallraha koku-
ostma, makstes raha eest nominaal väär-
tusest rohkem. Kiigikassa arvates, ei ole
see kasulik äri, sest kiigi mõni jeda on
teinud, siis on ta kahju saanud, sest et
raha metalli-väärtnus on palju väiksem,
kui tema nominaal väärtnus. Nüüd pühast
märke tuleb palju odavam, kui jeda sel
teel saada, et puud metallraha kottuosta
ja siis sealt waf wälja julatada.

Peale uute metallrahade liikvele last-
mist, alustakse feristele paberist 1-, 3-, 5- ja
ärarõrjamisele, nii et liikvele jääb ainult
50-pennilised ja 25-margali. paberist wa-
hetusrahad.

Uued weskli-paberid.

Sellekohase rahaministri määruse järele
pannakse maksma 13. augustist algaes ka
75.000, 150.000 ja 200.000-margaliised weskli-
paberid.

Sojialdemokraadid nõua- wad edusunnna kottut- sumist.

Nõudmine tähelepanemata jäetud.

Helsingi, 7. augustil (E.M.).

Nõitide edusunnna kottumistilistude lii-
gete wangistamise puhul pööras edusunnna
sojialdemokraatlik riikim edusunnna efi-
mehe poole edusunnna kottutsumise pal-
wega, tähendades et on rifutud rahwafaa-
dike puutumatus ja et edusunnna peab
seisuforda arutama. Edusunnna esimees
liikfas ettepaneku tagasi, seletades et tema
põhjendused tõelolele ei wasta.

Wilno küsimus.

London, 7. augustil (E.M.).

„Times“ile“ saadetud kirjast, mis pii-
hendatud Wilno küsimusele, seletab prof.
Simpson, endine Väi-Deedu piirihili wabe-
kohtu esimees, et igal iikifil juhulmisi on
otustatud Deedu kahula. Prof. Simpson
seletab, et Poolal on kirgline soow luua
kõige lähemat riiklist ühendust Deeduga, eri-
ti pärast Wene-Poola wahelise Riia lepi-
gu tegemist 1921. a. mille kohta saadiku-
te konverents otustas, et ta on täielikult
wastolus Deedu ja Wene wahel. Mõistmas
1920. a. sõlmitud rahulepinguga, kus Wi-
no tunnistatakse Deedu omaks. Prof.
Simpson tähendas, et ajalooliselt waateko-
halt ei wõi linna kuuluvus mingit kahtlust
tekitada; tema arvates oleksid 1920. a.
Deedu, Walgewene ja Suudi elementid hää-
letamisel kindlasti jagu saanud Poola ele-
mentidist omas otjufes Deedu kasuks, kuid a.
1921. tegi Poola kõiü jõupingutusi, et rah-
wahälale ootel organifeeritud terroris-
miga linna polonifeerida. Wägiwõlme
kawaagee blokeerimispolitika abil on piiü-
tud Deedit nii poliitiliselt kui majandusli-
kult lundida kiiunimise Poolaga wastuwõt-

Mälesiusfamba awamine langenud Eesti föduritele Lätis.

„Saunatas Sinas“ kirjutab. 6. aug.:
„Pühapäew Wefelaustis muutus juurepä-
raliseks Läti-Eesti lähenemispühaks. Gal-
badeft, poristest teedest ja muutlitust ilnast
hoolimata, oli mitu tuhat inimest ümbrus-
konnast koku tulnud, et ausamba püstita-
mifelt ofa wõtta, mille wefelaustlased omas
juures furnuarias ülesseadnud nende Eesti
födurite auts, kes langeft aidates lätlasti
wõitlustes landeswehrlaste ja raudse de-
wifii wastu 1919. a. Wufammas on tih-
tud raudbetoonist, 12 jalga kõrge, pealkir-
jaga: „Astufite tuleriita, töite wabadust.“
Annetusi tuli koku ainult 12.000 rubla.
Wufammas awaldas kihtjat, head muljet;
on nähtaw kolmelt rühtteft, waitfes, ilufas
kohas.

Wufamba awamifelt olid ilmunud riigi
president Thakste, Eesti faadik Seljamaa
abikaafaga ja teiste faatfonna tegelastega,
Eesti föjawäe delegatfioon, 5 ohwifert,
Lätigallia diwifii ülem kolonel Bertz, kind-
ralftaabi efitaja föjawäe ametnik Wilberg, 8.
Dünaburgi riigemenbi ülem kolonel Vi-
bertz, Wõnnu maatfonna ülem j. t. Püha
algab Wõnnu õpetaja Apfalus uue furnu-
aia õnnistamifega ja afub siis ausamba
awamifelt. Wufamba ümber moobufista-
wab 8. polgu födurid aupalwet. On too-
dub wäga palju lileftid ja pärgasid. Mä-
ned nendest on ehitub paellega Eesti-Läti
rahwuslistes wärwides. Mõlematel pool
üle ausamba lehwitwab Eesti ja Läti lipud.
Pühendamife akti ilendawad föjawäe or-
kefter ning Preefult ja kohalik laulufoor.
Wufamba komitee esimees Wefelausti walla
jekretäär Wanags terwitab anuwõraid ja
rahwast kõnega: „Kui meie waenlased Läti-
maale tungifid, et neid orjastada, siis ihi-
neftid Läti ja Eesti föjawäelased, löid kaju-
müüri, mille wastu waenlase laineb puru-
neftid. Oli ka raskeid ohwrid. Wefelausti
piirides langes 16 Eesti föjawäelast, mä-
ned nendest on aratwiidub Eestiisse, teifed

matutel tingimistel, ja 15. märtsi otjufe-
ga julgufas faadifute konverents Poola
agressiooni lubamatuid piüüdeid. Wõpuf
tähendas prof. Simpson, et niifugust seifu-
korda wõib jäädawalt lähendada ainult,
kui jeda hinnata rippumatalt kormalistest
leguristest ning kõige kindlama erapooletufe
ja õiglufega.

Rahaminister G. Westel'i pühufe ajal

3. aug. — 1. feptembrini j. a. wastuwõ-
mist ministri wastuwõtmifise päewadel (nel-
jap. ja laup. 10—11) ei ole. Rahaministri
abi wõtab endifelt wastu esmasp. ja kol-
map. kella 10—12.

Rastatud portfell 10.000 dolla-
riga ja prof. paberitega. Tun-
giwalt palutakse leifdaj raha ja
prof. paberid omale jätta ja ai-
nult tagasi tuua ostetud pilet —
Bim ja Bom'i tuluwõitlus,
mis on reedel 10. augustil tfit-
tufes „Rontinentaal“, tfitruse kasfasse.

Tallinna lõunumid

Siikumata waranduste maks käesolewal aastal.

Sinnawalitfus otustas wõtta maksu iü-
lumata waranduste pealt käesolewal aastal
järgmiselt 1. jaanuarist kuni 1. aprillini,
1921. aasta hindamife järele ja 1. aprillist
kuni 31. detsembrini 1922. aasta hindamife
järele.

Selle juures on maksu suuruse profjent
järgmiselt kindlaks määratud: Elumajade
ja hoonete pealt, mis wabrikute, tehaste,
tööstus- ja kaubandusafutuste hulka ei kuu-
lu — 20% teftmifelt maksualufe fifeetule-
kust. Maade, wabrikute, tehaste ja kauban-
dus-tööstufe afutuste pealt 2 protfenti nen-
de wäärtnufest.

Sinnisnara maksust wabastatakse käes-
olewal aastal majad, misfuguste aastane
fifeetulek üle 15.000 m. ei ulata. Selle
järele wäheneb linna aastane fifeetulek
600.000 marga wõrra, misfugust puudu-
jääki kaetakse uute ehituste pealt wõetud
maksudega. Siikumata warandufe maksu

on fiia maetud. Meie ei tohi selle peale
mõeldagi, misfugune näeks nüüd meie maa
wälja, kui waenlane oleks wõitnud.“ Gra
Wanags palub riigipresidenti ausamast
awada. Awamife ajal mürifewad terwi-
tuspaugud. President ütles muu seas:
„Wendes mägedes ja orgudes on olnud we-
rifed wõitlused — kogu Läti heaks. Et
langenud kangelaste mälestus elaks rah-
was, on wefelaustlased selle ausamba ehta-
nud. Kiwi on omanud teele. Ta räägib
mitte ainult meile, waid ka tulewajele põl-
wete kannatustest ja kangelaste tegudeft.
Rahwas, kes ei austa wabadust, langeb or-
ja ikkafse. Lätlaste ja eestlaste on wõidel-
nud ja wõitnud ifeseiswufe. Kui meie efi-
jad 700 aastat eest oleks tunnud ühendufe
suurt tähtsust, siis oleks Balti rahwaste
ajalugu teifem olnud ja meie ei oleks wift
mitte muulaste orjades langenud. Meil
on eestlastega ühine tee: kas ühes elada
wõi ühes surra. Beame kõi meele, kes
on langenud meie rahwa wabadufe kasuks.“
Preefendi kõnele järgneb faadik Seljamaa
liigtaw kõne, mille faatfonna tegelane ko-
he kõlgib: „Kallid naabrid — lätlaste.
Wastafadafid on põlenud peidetult waba-
dustuli lätlaste ja eestlaste fuidametes. Ei
rauda raiutud riütlid õhtumaalt, ega We-
ne ife hommikumaaft ei fuitnud häwitada
meie parema tulewiku lootust. Ja kui Lä-
tit ja Eesti, kes olid wabanenud orjalt
maha püftastes, jällegi ahwardasid endifed
waenlased, siis efinestid meie rahwad kui üks
mees. Käpfaes wõitlesid lätlaste ja eestla-
ste. Purustasid waenlase...“ Saadik tä-
nab ilusa ausamba eest; footib kangelastele
head hingamist: „Teie hingate sõprade
maal, ühes Läti kangelastega. Püfugu jää-
dawalt sõprufe fideined mõlemate rahwaste
wahel, kellel ühine minewik, olewik, tule-
wik.“ Paneb maha pärja. Eesti föjawäe-
laste nimel räägib nende wõitluste kaas-
tegelane kolonel Reet.

õendamifelt on järgmifed tähtajad kindlaks
määratud: 1. jaanuarist kuni 1. aprillini
maksatava maksu tähtajaks 15. oktoober j. a.
Peale 1. novembrist j. a. wõlgnewate sum-
made pealt wõetakse wiitwusraha 5 protf.
kuni, kusjuures pool kuud terwe kuu eest
arwatakse.

Ohus lähed linnawalitfufufe kinnitamif-
fets.

Abipoffkontorite afatamine.

Sinnawalitfus otustas posti-telegraafi
peawalitfufele lubada frunte, uute abipoff-
kontorite awamifelt järgmistes kohtades:
Allem-Sõja uulitfal, Baltiski maanteel,
Pärnu maanteel, raudtee ülesõidu kohal ja
Lartu maanteel.

Maksuta kontfertide korral- damine Garjufwärawa mäel.

Sinnawalitfufe ettewõttef Tallinnas Gar-
jufwärawamäel korraldatawateft maksuta rah-
wafontfertideft otawatmine on wiimafel ajal,
eriti aga heade ilmade kõttu õige rohke ol-
nud. Puudust tundub ainult pindideft, ku-
na neid Garjufwärawamäel praegu õige wä-
he on. Et mägi ainult käesolewaks suweks
Tallinna Eesti lastekaitfufühingu kätte an-
tud, ei pea see wõimalikult omal kuful uusi
pinke fiia muretfeda.

Efimejelt augustist peale on tähendatud
rahwafontfertide aeg kella 5—8, kuna see
aeg juuni- ja juulikuudel kella 6—8 kestis.
Kontfertide korraldamine lõpeb augusti 16.
—g.

Uus autode feisufkoht prikfimaja ees.

Sinnawalitfus otustas uueks autode
feisufkohaks määrata maariba, mis algab
prikfimaja kolmanda ufje kohalt, kus selle-
kohane post üles püftilatud, kuni Wana Wi-
ru uulitja nurgani, kus autod riski peawad
seisma, iilejäänud autode feisufkohaks jääb
Were puistee prikfimaja poolne äär. Uueft
korralduseft teatub linnawalitfus politfeile.

Põhjusti farnafets korralduseft andis as-
jaolu, et prikfimaja ees, autode endifes fei-
sufkohas wiimafed tulef-rije abinõude kiiku-
mift kaftistafid.

Wirit mereranna korralda- mine.

Waheliseftkõigite poolt korraldatawate
rüwetuste wastu tahab nüüd linnawalitfus
wõitlufse astuda. Selleks otstarbeks teeb
linnawalitfus ehitusafatfonnale iilefandeks,
et wiimane Wirit mereranna korraldustöö-
de kawa koku faaks ja selle linnawalitfufele
efitaks. Ühtlasi otustas linnawalitfus põl-
tufõminifteeniumiga läbirääkimistefse as-
tuda, et wiimane Wiimfi ranna linna korral-
duseft jätaks.

Sadamatehaste kätutufes olew wana raud ära müü- dud.

Kagu teada, jäi Wene ja Safja offupat-
fiooni wõimude kahkumisel hulk wana rauda
jadamatehastefse maha, mis senini seal sei-
fis ning roostetas. Minewa aasta jügifel
saadi selleft hulgast juba ofa maha müüa,
kuna fuurema ofa müümine edasi lükati seft
oodati paremaid tingimift müümifeks.

Kagu kuuleme, olla neil päewil teedemi-
nisteeniumis sõlmitud leping umbes 30.000
puuda wana rauda müümine peale, mis ja-
damatehaste kätutufes. Sinnaft on mää-
ratud 50 marka puud, kuna lünnud aastal
sama raud eest 28 marka maksti. Ohtjaks
oli üks Safja ettevõtte.

Wabariigi walitfufe otusted.

Wabariigi walitfus otustas oma koos-
olekul, 8. augustil j. a.: 1. Nimifada amet-
litufs efitajaks Wriifeli rahiduswahelife
adminiftratim-teaduste kongressi komisjoni
fifeminifteeniumi adminiftratim afjade pea-
walitfufe juhataja Eugen Madifon.

2. Efitada riigikogule feaduseelnõu me-
relaeiwade pofitfioonilaternate kohta.

3. Tagasi wõtta riigikogust järgmifed
feaduseelnõud:

1. Seaduseelnõu aj. wal. korra § 1299,
põhjal wab. wal. poolt 6. fept. 1920. a.
w. w. aj. feadufe poliitilife karistamife kõi-
ta iifitfute feaduste ja funduslitfude mää-
rnuste rikumife eest („M. L.“ nr. 147/148)
tühjaks tunnistamife üle. 2. Seaduseel-
nõu omawalitfufe afutife järelewalwe feadu-
se §§ 4 ja 5 muutmife kohta. 3. Seadus-
eelnõu mõnefuguste fiiitfegude asjus karis-
tuste ja kohtupidamife korra muutmife fea-
dufe („M. L.“ nr. 147/148 — 1920. a.)
§ 8 muutmife kohta. 4. Kaitfefeijuforra
feaduseelnõu. 5. Seaduseelnõu politfei
walwe kohta kaitfefeijuforda kuulutatud
maatfondadest wäljasaadetud iifitufe üle. 6.
Perefonnafefeju feadufe-eelnõu. 7. Perefon-
nafefeju feadufe maksmapanemife feadufe-
eelnõu. 8. Riigi ja kiriku lahutamife fea-
dufe-eelnõu. 9. Seaduseelnõu ühingute ja
liitude kohta. 10. 29. fept. 1917. a. lin-
nade fifeetulekute feadufe muutmife feadu-
eelnõu. 11. Kütufe walitfufe poolt 21.
märtsil 1919. a. wastuwõetud feadufe felt-
fide, ühifuste ja nende liitude regifteenri-
mife korra muutmife ja täiendamife feadus.
12. Sinafseadufe eelnõu. 13. Maafonna-
feadufe eelnõu. 14. Wallafseadufe eelnõu.
15. Omawalitfufe walimisfeadufe eelnõu.
16. Seadufe-eelnõu hobuste, weoabinõude ja
hobuseriistide regifteenrimife ja kaitfemäffe
wõtmife kohta.

4. Lubada haridusminiftrile M. Weider-
mannile ametipühufi 9. augustist 5. feptemb-
rini ja määrata tema aietäitjaks föjaminifter
M. Winderkopp.

5) 1. Wõtta Tallinna förgem muufikafool
1. jaanuarist 1924. a. riigi iilewalpidada ni-
me all „Eesti Wabariigi Tallinna konferwa-
toorium“.

2. Lubada haridusminifteeniumi 1924. a.
eelarwefse tarwilif krediid konferwatoomiumi
iilewalpidamifeks iilefõwõtta.

3. Kohustada haridusminifteeniumit efi-
nema riigikogule ettepanemifeks „Konferma-
tooriumi pühifirja“ eelnõuga.

6) Määrata ärfamifaja tegelafefe, lauli-
kule Hans Kannile ja tema furma puhul abi-
kaajale 5000 marka igakuilist pajufit, arwa-
tes 1. jaanuarist 1924. a.

Wõudetatu ilm neljapäeval, 9. augustil.

Kestmife kiirufega lääne tuul. Sinu pil-
witus. 3da-Eestis wihmajadud. Tempera-
tuur muutmufeta.

Kooli elu.

Spetvahendite valmistamise
kurssid Rakveres.

Saridusministeeriumi poolt korraldati käesoleval juulil Rakveres feminaari ruumides spetvahendite valmistamise kurssid. Kurssist võtavad osa peale 20 koolilõpetaja, kuna see arv kindlalt suurem oleks pidanud olema. Spetvahendite koolilõpetajad pühendavad tööst. Vahetult on mag. Mes-tenon, kelle juhatusel kurssilased kätkesti asjastest mitmesuguseid spetvahendeid valmistavad. Kurssist lõpul, pühapäeval, 12. augustil, korraldab matkuta näitus, kus näha pannakse kätkesti tehtud tööd. Näitus tootab väljapanemise poolest palju huvitavat pakkuda.

Koolile toetust lubatud.

Soardeste arvutamise algkooli 5. ja 6. klassi majanduslike kulude katteks on Kõlme-Mõnne alevivolikogu toetust lubanud 15.000 marka, tingimusega, et kooli majanduslike kulude eelarve jaoks kottuvestud omaval. ja järelevalvete organisatsioonide asemistule koostele 27. juunil ettenähtud ulatuses. Alevivolikogu esitajaks kooli avamise asjus läbimäärimise pidama volitati alevivanem Tamberg.

Koolilõpetajate valimine Väändras.

U. Väändra vallandusliku viimasele koosolekul toimetati koolilõpetajate ja koolilõpetajate valimise „Võitja“ ja „Saalema“ algkooli peale. Senine „Võitja“ algkoolilõpet. Riina Peter maliti kama kooli juhatajaks kuna koolilõpetajaks Elisabeth Rell maliti.

„Saalema“ algkooli peale maliti uues koolilõpetajaks Elisabeth Rott, kes alles tänavu kevade Rakvere koolilõpetajate seminari lõpetas — teega värske tööjõud.

Koolilõpetaja valitud.

Ohvitseri Orjõe vallandusliku koosolekul toimetati Dreimani algkooli peale lohtunud koolilõpet. R. Juurikos'e asemel uue valimise. Kandidaate oli viis — kätt ilma kühjeda. Väljateenimusega maliti koolilõpetajaks Ella Peterjon.

Rutale kätt

ihkufesse, Rontinentaal,

vaatama hooaja

= lõõf-eeskawa =

Inka warandused.

49

Sir John Metcliffe romaan.

Purustatud ja weringe kullumise ja metslase kriimustusest, kätt tal suure maevaga liiski korda kaidast üles ronida ja mongrowe pööstasse peitu pageda.

Wõitlus oli anuugi mõõda ja tema mõlematu enesohwerdus oleks niid rumalus olnud. Nii ootas ta, kuni indiaanlased ära läksid, et siis pöörduli wälja ronida, ehk ta küll ei teadnud, kas ta jopra wõi waenlast eest leiab.

Niitid aga, ehk ta küll purustatud ja nõrk oli, kippus ta tungiwalt indiaanlasti taga ajama, et oma elu senjoora Dolorese eest ohwerdada.

Ristifandja ei olnud sellega sugugi päri.

— Ulearune rutt, senjoor, on kahjulik, — ütles ta. Pidage see õpetus meeles oma edaspidiseks eluks, mis loobetawasti aastate ja kordaminekute poolest rikas saab.

Mis kaju on meil sellest, kui meie nende rõõwliste ja mõtufate jäljed suure maevaga üles ohtime, ilma et meie neid endid kätte saafime. Kolme tunni pärast lähed walgeks, ja siis on jäljed nii selgesti meie ees nähtawad, nagu oleksid nad teetupadega wõi kirwefälkudega puude külge märgitud. Siis lähed meil ka enim korda üles leida wäsinuid hobuseid, keda nad wist küll tee äärde on pidanud maha jätta, ja hobuse jelsas wõime neid kiiremini jälitada. Seni aga, härra leitnant, kofutage aega kühituseks uinakuts, et oma jõudu afojuda. Eene aga tahan ma teie haawad läbi waadata.

— Magada... niitid? ja selles ümbruses? küsis noor-meis kühkudes.

Ristifandja kehitas õlgu.

— Edburil tuleb sagebadi lahinguwäikjal magada... need surud ei tee meie enam midagi. Diag juhatab teid kindlasse paika, kust waimud ega inimesed teid ei leia, kuni meie teid ise aratama tuleme. Siin oleme õnnelikul kombel ka sõjariista teie jaoks leidnud.

Ohwitser tundis isegi, et tal wäsitawa ratsutamise ja raske mõitluse järele wuhkus hädatarwiti oli.

Töö- ja hooletandeministeeriumi hooletande
oiafonna 1924. a. eelarwe.

Kulude eelarwe suurus — 260.842.980 m. 1923. a. eelarwega võrreldes suurenenud 57.239.480 marga võrra. Tulusid ettenähtud — 167.376 marka.

Hooletande tegevuse laienemise tõttu suurenevad ka aasta-aastalt töö- ja hooletandeministeeriumi hooletande oiafonna väljaminekud. Nii on hooletande oiafonna 1924. a. korralise kulude eelarwe võrreldes käesolewa omaga suurenenud — 70.837.890 marga võrra. Nide on korraliste kulude eelarwe 252.419.980 marka suur.

Kultuurilise toetuse

summa hooletande alal tõuseb 1924. a. eelarwes õige tuntawalt, nimelt 37.322.360 marga võrra; neid kulusid on eelarwesse illesse võetud 48.369.160 marga suuruses. Sarnane suur summa kaswamine on tingitud sellest, et hooletande enam-wähem korralikuma teostamiseks on omavalitsused junnituid uusi hooletande asutusi ellukutsumma, kuid omal jõul ilma riiklise toetuse ei suuda nemad jeda rahalise kühituse tõttu teha. Sellepärast on mitmel korral avalikult koonitahud, et siin riik omavalitsustele abiks peaks tulema. Niitid ongi töö- ja hooletandeministeerium, et mitte omavalitsuse kawatsumi sellel alal halmata, oma tulewa aasta eelarwesse omavalitsustele ja era-hooletande asutustele sellekohastele soowi-awaldustele wastawalt tarwitatud toetussummad illesse wõtnud. Nide on toetusrahastid 17-ne hooletande asutuse jaoks illesse wõetud.

Pensionäride toetuse summa

on tulewa-aastases eelarwes 9.880.000 m. võrra suurenenud, mis on tingitud uute pensionäride juurehulkest. Olevate andmete põhjal on ettenäha, et tulewal aastal toetust tuleb anda 115 uuele wababussõja pensionäridele, 14-le uuele pensionäridele riigiteenijate hulgaft ja 398 weneaegsele pensionäridele, kes senini Eesti toetust pole saanud. Minult wäljateenitud ohwitseride hulgaft ei ole uute pensionäride juurehulkest ettenäha.

Wababussõja intwalididele ja langenute perekondadele illessewõetud pensiooni suurus on — 57.660.000 marka, ametikohuste täitmisel tööjõu kaotanud riigiteenijatele ja surmajaanud riigiteenijate perekondadele — 3.790.000 marka, wäljateenitud ohwitseridele, sõjawäe arstidele ja -ametnikkudele — 1.500.000, Jaan Põlka perekonnale — 230.000 marka ja weneaegsetele pensionäridele — 59.930.000 marka. Seega on

ilide töö- ja hooletandeministeeriumi hooletande oiafonna 1924. a. eelarwes pen- sioonäridele toetust — 123.110.000 marga suuruses ettenähtud.

Hooletande illewalpidamiseks

tarwitaminewad summad on suurenenud — 4.786.440 marga võrra. See on tingitud mitme uue hooletande asutuse awamisest ja toibuainete hindade tõusust. Juba käesolewal aastal on ministeerium junnituid hooletuste toitmise peale kühkem kulutama, kui eialgu arwatud oli. See on wõimalik olnud ainult selle tõttu, et on piiratud teiji wäljaminekuid, näit. warustuse alal, mida aga edaspidi wõimata on teha, sest et hooletuste warustuse peale kuluwad summad ei ole sugugi nii suured, et neist midagi toitmise peale kottuhoida saaks. Juba 1923. aasta annab ennast sellepolest tunda, sest juba niitid on mõnesti asutuses hooletustel wõrdlemisi milekalt rietatud; tulewal aastal tuleb sellest kahlemata üle saada. Sellest siis on tingitud ka warustuse ja arstiabi summade tõus 1924. a. eelarwes.

Hooletuste illewalpidamiseks 1924. a. on ettenähtud — 20.819.750 marka, sellest toitmise peale — 16.059.100 m., warustamise peale — 3.452.160 m. ja arstimise peale — 1.308.500 marka.

Riiklise hooletande teostamiseks

on 1924. a. eelarwesse 30.749.600 marka illes wõetud, teega 13.149.600 m. kühkem kui käesolewal aastal.

Nide kulude alla sellel alal, millede suurus 8.850.000 marka, on illes wõetud abianndmine optantidele, endistele mõisa pensionäridele, riigiteenistusest wanaduse tõttu lahkunud isikutele, surunud õpetajate perekondadele, ühikutele puudustikannatajatele wäljamaalastele, keda milgil põhjusel oma kodumaale saata ei saa jne. Siia hulka on arwatud ka optantide krammawo kulude katmises 1923. a. — 1.500.000 marka.

Hooletandeks nõdrameelsete eest on illes wõetud — 16.836.200 marka ning need kuld on suurenenud käesolewa aast. võrreldes — 6.836.200 marga võrra. Senised kogumused on näidanud, et aastast, wälja arwatud jurijad ja terweksaajad, üle 200 uue nõdrameelse rawituse kuld juure tulewad. Nende andmete alusel ongi eelarwet suurendatud.

Sõjainwaliidide rawituskulud, millede suurus 1924. a. eelarwes — 2.063.400, on wähesel määral suurenenud, mis sellest tingitud, et tulewal aastal tuleb tasuda 1922. aastast saadil olew mõlg punasele ristile.

Nõitarwitajatele laenu näol abianndmises on eelarwesse 3.000.000 marka illes wõetud. See summa on efinest korda töö- ja hooletandeministeeriumi eelarwesse wõetud. Selle põhjusel on asjaolu, et maks- mate hooletande seaduste põhjal on kodanikud, kes kühonnetuste, wewuputuste ja muude raske loobuslike tingimiste puhul raskesse seisukorda sattunud, õigustatud riigi jõe kohajelt riikilt toetust saama. Ka muudel mitmesugustel juhtumistel on otstarbekohasem abitarwitajatele laenu näol toetust anda, kui ilma tagafinantsuta abi.

Hooletande oiafonna eraforralise kulude eelarwesse

on illesse wõetud 8.423.000 margaline summa, teega võrreldes käesolewa aasta eelarwega on eraforralised kulud — 13.598.400 marga võrra wähenenud.

Toetusteks Ndritu nõdrameelsete kodule elektri walgustuse jisseadumiseks ja tarwituste juureehituste tegemiseks on illesse wõetud 1.372.335 marka; uute hooletande asutuste ehituste eeltööde tegemiseks — 2.500.000 marka; Tallinna ajutatawa töö- maja ja Narwa rinnalaste kodu, kui uute asutuste, jisseadete, sõidu- ja wewabinõude murekemiseks — 3.470.070 marka ja muud wähemad summad.

Tulusid

Magu juba waremalt teatatud, algas kande oiafonna 1924. a. eelarwes ettenähtud — 167.376 marka, mis saadakse peaaajalikult hoonele rendist ja üürist.

Optandid ilmugu oma
waranduse järele.

Põiki neid optante, kellel mõnesugust warandust omal ajal opteerimisel Peterburi jaama ladusse jäi, mis praegu Peterburi konsulaadis alal hoitakse, palub wälisministeerium oma waranduse arawimisele ajada, kuna konsulaadis keda wõimata alal hoida on.

Põik see warandus on weneaste poolt wäljawiimiseks lubatud ning jäi omal ajal ainult rongide puudusel Eestiisse saatmata.

asteldasid wärskelt päralejõudnud wangide ümber, kes küh hobuste seljast maha tõsteti. Seft kui oleks keegi indiaanlastest tema ahwardawat liigutust näinud, siis oleks ta küh tomahawti lõõki kunda saanud.

Romantshide noor pealik kugh end warsti uuesti. Ta jai aru, et tema elu ohwerdamine uhe hispaania neiu eest, kes keda põlgutsega oma majast wälja oli ajanud, täiesti asjata oleks.

Ent ta peatus siiski, käd ristamisi rinna peal, ja waltis kumeda pilguga jeda ringi, mis wangide ja rõõw-jaagi ümber oli teffinud. Ta tahtis kangesti naha, mis niitid junnib. Ühtlasi mõtles ta järele, kuidas ta keda fuurtuigu preilit wõits päästa.

Sel filmapiigul kundis ta, et keegi oma käh kergelt tema õla peale pani. Ümber pöördes nägi ta kalgude warjus oma õe armast ja meeldimat kuhu.

Eft küll romantshide kaswatus ja kumbe järele mehe wäärtus ei luba, et üks jodur oma perekonna nais-lik- metele ilmutaks armastust ja sõprust, mida wäärib naine nii suurel määral haritud rahwaste elus, ei wõinud noor toojalane siiski keelduda õele armja naeratusega ja sõbraliku pealikutusega wastamast.

— Olgu terwitatud minu õde, — ütles ta jofmal. — Tuuleõis awagu oma kõrwad ja kuulatu, mida wend te- male käh, kui ainult apashide naised keda ei kuula.

— Naised on seal. Minu wend kühelgu. Comeo kuulab.

— Kas näeb minu õde keda kahwatunäoliste tiidru- kut, keda kall karnu oma hobuse seljas tõi?

— Jah, ma näen keda.

— See on kühelil. Minu õde on temast kühunud ja tema isa majast. Ta on oma kodust ära warastatud, ja Suur Jaaguar tahab, et ta jälle wabaks saaks. Minu õde on suure pealiku tiitar. Ta on tart kui madu. Kas wõib mu õde apashide laagrifit lahutada?

— Loodan siit ilhes sinuga lahutada.

— Tuuleõis käh küh. Ta peab siit wälja hülma- enne kui päike kühleb. Ta peab juure mõnisku kühima- jasse jõuda pühidma. Seal illes ta, mida ta on näinud ja kus kühelil ahub. Mina olen rääkinud.

Keda ei wabud sel filmapiigul kähellegi, seft küh

Käesoleva romaani puhul võib tähel-
dama, et Märner iseäranis kompositsiooni-
lises mõinemes on arenenud. Ta ei jät-
tateos, noivell „Kõigest tugevam“ oli jelle-
suhes õige nõrk, kuna „Minis idealist“ j-
waist ilmunud romaan jelle jätkjärgulist are-
nemist näitab. Teise järgi peedina
teguisebes ei suutnud ta laiemats hulkade-
juuremat kähelepanu mõita, kuna profaistina
tal jelleks kahtlemata rohkesti eeldusi on.

Siferiigift.

Wõrumaalt.

Alusam huplemise hooaeg möödas.

Wõru ranna hupelushoobades on hupeljad väga vähe näha. Põhjusteks on tormine meri, kui ka liimad ning niisked ilmad. Mõib öelda, et ilusam hupelushooaeg on juba mööda. —msn—

Tartumaalt.

Aru walla kohaliku algkooli laiendamise ebaü lüftatub.

Aru kohalikus algkoolis käib õige palju last, nii et kooli ruumid lihtsasti täituvad juba ja suur tarvidus tundub koolimaja laiendamise järele.

Koolile lahendamise ruumide murestamise küsimus oli läinud kuni wallandufogus arutusele, kus aga ehitamise küsimuses eitamale seiskohale ajuti, sest et koolitöö lähendamise tõttu ei suudeta ehitust lõpule viia. —t—

Rajalaanor Rastre-Perawalla.

Rastre - Perawalla rahvaraamatukogu seltsil on kawatsetud rajatada.

Sel puhul efinest jelts paluaga Rastre-Wõnnu wallandufogu ees rahalise loetuse loomise mõttes, kuid kahjuks pidi wald oma juurte wäljaminekute ja puidu-jääride tõttu palme tagasi lükkama. —t—

Elwa alevi furnuaria küsimus

oli viimastel alevivolitkogu koosolekul arutusele, kus planeerimise komisjonile ülesandeks tehti järgmiseks koosolekuse järele wadada, misjaguine koht oleks furnuariale kohasem. —t—

Tee tarvitamine takistatud.

Maanteelt Sellenurme wallamaja juure kätt tee ei ole oma otstarbeks täielikult kaetud, sest tee lähedal olija talupidaja künnab tähendatud tee äärt ja teeb mitmeid takistusi teel sõitjatele, mis pahameelt rahwa seas jünitab.

See asjaolu oli Sellenurme wallandufogus arutusele, kus sarnane olukord täiesti hukka mõisteti. Asja täielikuks lahendamiseks waliti nõukogu poolt iit, kellele ka sellekohased wolitused anti. —t—

Alaline wälweford Elwa telefoni-lehtnajas.

Elwa lehtnaja abonentide arv on kuni juureks kaswanud ja uute juurde tuleb 1. augusti edasi. Pahameelt tekitab senini korraldus, et ainult teatamatel kellaegadel wõis ühendust saada; nii oli lehtnaja arwatud aripaewadel homm. kella 8-st kuni õhtu kella 8-ni ja pühapäewadel kella 10-st hommikul kuni kella 4-ni õhtu. Müüd on Elwa alevivolitkogu asja läbiarutanud ja otsustanud, et tuleb alaline wälweford sisse seada, et seega abonentidele paremini lüüa ja ühisi abonent juure wõita. —m—

Postikorraldus Saare wallas.

Viimastel Saare wallandufogu koosolekul otsustati postikorraldus Saare wallas 1. augustist j. a. järgmiselt korraldada: post tuleb kulladesse 3 korda nädalas laiali wadada. Selleks kohustatakse kõiki wallas elavaid iseseiswaid perekondi järjekorras posti wallamajast kullasse ära wiima ja määratud kohale maha panema.

Posti kandmiseks tehakse walla kullatõttide. —t—

Duna- ja marjasaat häwimeh.

Wenadine rohke duna- ja marjapuude difsemine andis häid lootusi rohkeks saagiks. Wastu haffasid aga marid oma häwitus-tööd nende kallal toimetama ja noored wiljad ja marjad langevad osalt puudele maha.

Wihmastele ja kiimadele ilmadele järgnewad päikesepeaistatid ilmad töid seifaku wiljade mahatulekule ja kohati wõis juba lehtmiisi jaaki looka. Wiimaste wihmaste ilmadega on maridate arv jälle kohutawalt suurenenud, kes oma häwitus-tööd jätkawad, mis wiimastel lootused ka duna- ja marjasaagi peale häwitab. —m—

Sundmäärus turuplatsti, uulitlate ja hoolwide korraehoidmise kohta Otepää aleviis,

mis alevivolitkogu poolt 30. aprillil j. a. vastu wõetud, on „Mügi Teataja“ ilmunud ja sellega maksima pandud.

Uga frundi omanik ehk tema asemik on kohustatud oma frundi külge puutuwatel uulitlatel ja lütleid tegema ja korras hoidma,

ning oma frundile wasta wulitfa pooleks lauses puhta hoidma, kusjuures tolmusel ajal pühkimine lubatud on õhtul kella 10-st kuni hommiku kella 6-ni ehk päewal niijuta-tult.

Talwel peab iga frundi omanik wasta w konnatee oja iga hommikul jääst ja lumest puhastama ning liüwa konnateele riputama, kusjuures wasta walt ilmaile, seda päewal tuleb forrala.

Platfide puhtuse eest kannab hooft alevi-walitus, kuid platfide külge puutuwate frundide omanikud peawad platsti oma frundi kohalt kolme kulla kuukseni puhastama.

Loomi mööda konnateid ajada ja neid uulitajadestel platfidel ehk kraawides karjataka on keelatud. Samuti on keelatud hobuseid ja muud loomi uulitfale kauemaks ajaks seisma jätta ja neid seal heintega jätta, wäljaarwatud turu- ja laadapäewadel koorma pealt kauplajad.

Majade hoolwide peawad puhtad olema, kuna priigi selleks ehitatud kastidesse korjatakse, mida tarwiduse järele puhastatakse. Järguguste jätkiste loopimine uulitfale ja kraawidesse on keelatud.

Wäljajäigu kohad peawad puhtad, korras ja kaanega pealt kaetud olema. Loomade jonnit ei tohi lauda seinte ääre hunnikutele ajetada, waid ta tuleb korralikult wälja wadada. Järgugust mustust wõib ainult alevi-walitus poolt selleks määratud kohtadele wadada. Wadelate mustuste wäljarwedu tohib ainult kinnistes kastides toimetada ja jedaagi õõtundidel õhtu kella 10-st — homm. kella 6-ni.

Sunduslik määrus kuulutuste ja reklaamide wäljapanemise korra kohta Otepää aleviis,

mis 30. aprillil j. a. alevi nõukogu poolt vastu wõeti on „Mügi Teataja“ ilmunud ja sellega seaduslikult jõusse astunud. Kuulutusi on lüda üleslepeida ainult alevi-walitus poolt selleks määratud kohtadele.

Kuulutused ja igajugused müüritised tulewad enne üleslepeimist alevi walituses ära lasta tembelbada ja nende eest alevi-walitsus ära diendada.

Wõrumaalt.

Spelwahendite walmistamise kufufed

Wõru seminaari juures lõppesid 2. augustil. Esiolgelst kawatseti küll kufufi kuni 9. aug. jatkata, kuid kufufuste rohke ja nende hoolsa töö tõttu läks niipalju materjaali tarwis, et haridusministeeriumi poolt määratud krediidid rohkem ei jatkunud. Kufufuste töötajad oli nii kofu seadud, et iga kufufustlane oma huiwide ja oma kooli tarwiduste järele walmistatavaid abinõusid wõis walida. Selle tõttu oli ka töö wäga mitmekesine ja walmistati nii bioloogilisi kufufusi, kui ka füüsilisi riistu, topiseid, reliese-karte jne.

Kufufi kätis wakatamas ka haridusministri abi Miffeljaar, kes muu seas tähendab, et need kufufused olewat kufufikunad kõigist teistest kufufustest. Näitust kufufuste lõpul ei korraldatud, peaaesjalikult jellepärast, et kõigest paar kuni tagasi oli sarnane näitus seminaaris. Deska.

Saartelt.

Põllumajandusline näitus Saaremaal.

Saaremaa põllumeeste leffelts korraldab 25.—27. augustini Kuressaares põllumajandusline näitus. Näitusel on järgmised osakonnad: 1) põllupidamine, põllufadused, 2) põllutöömashinad ja -riistad, 3) loomakaswatus, 4) piimatallitus, karjasaadused, 5) aiandus ja mesindus, 6) kalaasjandus, 7) kodune käsitöö, 8) mehaasjandus, 9) põllumajandusline tööstus, 10) haridus ja kirjandus, 11) terwisohid ja sport. Näitusel ülesandumisi wõetakse vastu kuni 15. augustini. Kuressaares Saaremaa põllumeeste leffeltsis.

Ülemäalastele pakub Saaremaa näitus suurt huwi. Edeuema hakanud Saaremaa põllumajandus ja karjaskaswatus wajak uemaid tehnilisi abinõusid, millede walmistajad ja laialilastajad eduga neid Saaremaa näitusel wõiwad wälja panna, kus nad laialise tutvustamise alaliseks saawad. Olgu tähendatud, et Saaremaa põllumajanduses juba 3 traktori, 2 Internatonaali ja 1 Fordsoni liitwiline töötawad. Ka pakub Saaremaa näitus lümi ülemäalastele sel-

les, et näitusel wõib tutvuneda saarekahiwa omapäraste elu ja kultuuriga, mis nende wäljapanekutes end awaldab ja sellega nende, kadastel karjamaadel elawate kaastodanikkude elust selget pilti pakub.

Ka on ühendus näitusel sõitniseks manermaaga hea. Näitusel sõitjatel tuleb 24. aug. kell 4.25 Kõrrengiga Tallinnast Nõukullasse sõita, kus laew ootab, kes neid 25. hommikul Kuressaare toob. Kuressaarest toob raudtee reisijad Kuressaare. Tagasi sõit samas järjekorras 27. aug. õht.

Magistraal-kaanali kaewamine.

Teatavasti tehti Reima-Kaiguti-Männamaa magistraal-kaanali kaewamise eelkõõd läinud aastal walmis ja kaanali kaewamine läks 1. juunil j. a. wõhempakkumisel kellegi ettewõtja Kaba kätte, kes kofe 25 saarlasega tööle ahus. Kaanali pikkus tuleb umbes 6 km., 17.000 kantmeetri mahutusega, kuna tööhind 49 marka kantmeetri pealt on. Müüd on töõdega juba niikaugale jõutud, et pool kraawi mahutusest juba walmis on, kuna see pikkusest umbes ühe kolmandiku wälja teeb, sest et altpoolt kaewama hakati, kus see sügawam ja laiem on. 31. juulil käis põllu-töõministeeriumi ametnik teatud kraawi oja üle wakatamas. Ka on kawatsetud ligemal ajal nimetatud kaanali teise haru ehitamisega algust teha, mis jeni ajani selle tõttu seisis, et paljud maamafid, kelle frundist kawatsetaw kraawi läbi läheb, selle kaewamiseks nõusolekut keeldusid andmast. Müüd läks ministeeriumi ehitajal korda selleks kõikidelt wõstupidajatest nõusolekut saada ja sellega wõib töö peagi algada. Daele.

Politsei alalt.

Tartu maakonna politsei tegewuse ülewande 1923. aasta 1-je poole kohta.

Tartu maakonnas on 63 walda ja 5 alevit — 125.821 elanikuga, seega on ta üks suurematest wabaritigis. Maakond on jagatud 4 politsei jaoskonda ja 71 raiooni. Kõik jaoskonnad ja raoniidid lewad, peale mõne ühiku, kes hiljem ametisse määratud, on Tallinna politsei kufufed läbi kuulunud ja sellekohase ehami teinud. Teenistusest on lahtunud omal palwel 4 ja ametist tagandatud 2 ametnikku. Distiplinaar korras karistatud arestiga 7 ametnikku, wõmitus kuulutatud 9 ametnikule ja märkus tehtud 6 ametnikule. Teenistuse juure wõetud 5 ametnikku. Suurem jagu ametnikkudest on kõik warem sõjawäes teeninud.

Politseiwolitkufes ja jaoskondade kantseleides on sisse tulnud 83.254 ja wäljaläinud 95.439 kirja. Lasferiista lubasid wäljaantud 1991, wäljaläinud wiikumid 37, wäljamaalastele elamise lubasid 712, ajuti ühtlunumistusi 49, muud kõiklugu tunnistusi 336, pibustid registreeritud 623, loosolekuid registreeritud 336, kohtufutseid läbi käinud 1117, areteerimisi olnud 402 korral, kuid lasferiista ei tarwitatud ja wõstuhakkamisi ei olnud. Seltside ja ühinguite arv — 497, kongressijid peetud 2, loteriisid 13, awalikfa korjandusi olnud 25, näitemüüse — 8.

Sisse tulnud maksunõudmisi — 11.325, millede üldsumma 7.310.616 marka. Nende 19781 nõudmise järele maksuafused, peale kuulutamise, mahud ise ära maksnud 6.112.487 marka, 676 nõudmise järele on funduslikule sisse nõudmisele asutud, mille summa 517.981 marka, 61 nõudmise järele on maksud sisse nõutud waranduse müümise läbi oksjoni teel, mille summa 80.187 marka; 197 nõudmise järele on maksuafusedle astid kofufuseadud, mille summa 163.792 mt. ja 610 nõudmise järele on maksuafused ülesleidmata jäänud, mille summa 343.253 marka. Esieministri poolt administratiiv korras karistatud: salaja ülepüri käimise pärast 16 iifut 11.500 margaga ja ilma loata lasferiista hoidmise pärast sõjaseaduse piirkonnas — 32 iifut 22.500 margaga.

Politseiwolitkoma poolt on politseiwolitkoma korras karistatud: Majaraamatu määruste rikkumise pärast — 41 iifut 16.600 margaga, ilma dokumentibeta elamise pärast — 77 iifut 14.220 margaga ja ilma dokumentibeta enese juures pidamise pärast — 56 iifut 16.500 margaga.

Kuritegufid registreeritud: liht wargufi 310, lastu wargufi 3, mure wargufi 12, hoolu wargufi 2, raudtee wargufi 3, rööwimisi 3, wõõra wara omandamisi ja raiskamisi 28, petumisi 17, wägivalda ja omawoli tarwitumisi 144, ahwardusi, teo ja sõnaga haawumisi 197, kufufusi ja wigastuste löõmisi 72, tapumisi 3, lapsetapumisi 4, enesetapumisi 11, juguwisi häwitamisi 2, wigastusi 2, waleraha laialilastumisi 13, dokumentide wõlkkumisi 7, tulega ette wata-

mata ümberkäimisi 24, tule süütumisi 6, wõteenistusest korwalehoidumisi 54, raha peale kaardimäng 2, aktsiisi seaduste rikkumisi 4, tolliseaduse rikkumisi 1, ametnikkude kuritööd 1, ametnikkude wõstuhakkamisi 3, muud kuritööd 281, õnnetu 21, salaja wiinaga kauplemisi 63, terwisohid määruste rikkumisi 81, ilma loata lasferiista hoidumisi 181; joomisi, rahurikumisi ja ulatufi 130, teiste administratiiv määruste rikkumisi 97. Kofu 1782 kuritegu. Nendest awalikfa tehtud 1587 ja awalikfa tege-mata jäänud 195.

Kahjulannatajate poolt ülesantud kahju summa 3.501.960 marka, awalikfa tehtud kuritegude kahju suurus 2.652.936 mt.

Tuntawalt on langenud kuritegude arv, isearanis marguste arv, mis eriti ilma paistab. Kadunud on salawiinapõletamised, kuna salaja wiinaga hangeldamine wähe tõusnud on.

Wene walituse ajal oli Tartu maakonnas 192 politsei ametnikku ja teenijat, praegu aga kõigest 116 ametnikku ja teenijat, seega 76 ametnikku wähem. —as—

Sport.

Tartu maakonna eistwõistlused kergejõustikus

mis peeti laup. 4. ja pühap. 5. augustil, andsid järgmisi tagajärgi:

Kuulitõukes: 1) Wäsi („Kalew“) — 12,47 m. (Tartu maak. rekord, end. 12,11); 2) Mitt — 11,67 m. ja 3) Saat — 11,55 m. mõlemad j. j. „Kalewist“.

Sõrgushüpe hooga: 1) Steinberg — 1,70 (maakonna rekord), 2) Antson — 1,60 m. (Waheliippes 1,65); (mõlemad „Kalewist“); ja 3) Neuman — 1,60 m. (af. sp. fl.).

400 m. jookfus: 1) Neumann — 56,8 sek.; 2) Antson — 57,7 sek. ja 3) Waha — 58,0 sek.

Kaugushüpe naistele hüppas prl. Lippo (af. sp. fl.) 4,41 m., seega ülesleades uue Tartu maak. rekordi; 2) Nebane — 4,20 m. ja 3) Karlson — 4,12 m., mõlemad „Kalewist“.

Wajaraheteis 1) Kalkun („Kalew“) — 29,35; 2) Treiberg (afad. sp. fl.) 24,11 ja 3) Mitt — 23,21 m.

Kõlmihüppes: 1) Saat — 12,24 (uus L. maak. rekord, end. 12,10); 2) Treiberg — 12,22 ja 3) Neuman — 12,19.

1500 m. jookfus: 1) Antson — 4 min. 29,5 sek.; 2) Zucowicz — (afad. sp. fl.) 4 m. 34,2 j. ja 3) Mitt — 4 m. 38,0 j.

100 m. jookfus: 1) Neuman — 11,8 sek.; 2) Waha 12,0 ja 3) Steinberg meeter taga.

60 m. jookfus naistele: 1) Lippo — 8,5; 2) Nebane — 8,6 ja 3) Karlson 8,9 sek.

Kaugushüpe hooga: 1) Neuman 6,16 m.; 2) Steinberg 6,04 ja 3) Wäsi 5,68 m.

Kettaheteis: 1) Kalkun 38,03; 2) Mitt — 34,66 ja 3) Wäsi — 34,07 m.

800 m. jookfus: 1) Antson 2 min. 9,5 sek.; 2) Zucowicz — 2 m. 10,5 j. ja 3) Mitt 2 m. 17,5 j.

110 m. tõffe jookfus: 1) Neuman — 18,0 j. 2) Steinberg — 20,9 ja Wahn.

Teiwashüppes: 1) Martin („Kalew“) — 3,20 m. (3,30); 2) Neuman — 3,20 m. (3,30) ja 3) Antson — 3 m.

200 m. jookfus: 1) Waha — 25,3 sek.; 2) Neuman — 25,5 sek.; 3) Steinberg — 26,3 sek.

Odaheteis: 1) Saat — 47,80 m.; 2) Treiberg — 46,82 m.; 3) Wäsi („Kalew“) — 42 m.

5000 m. jookfus: 1) Antson — 17 m. 56,7 sek.; 2) Mitt — 18 m. 16,3 j.; 3) Krews („Kalew“) — 18 m. 47,0 sek.

4×100 meestele wõitis „Kalewi“ meeskond.

4×60 naistele wõitis af. sp. fl. komando. Wõistlustele wälja pandud karifa wõitis j. j. „Kalew“ 61 punktiga (af. sp. fl. 26 p.).

Kõlmel paremale meeskondlasele wälja pandud pronkskujud wõitis Neumann — 43 punkti; Antson — 35 punkti ja Saat — 29 punkti. —msn—

Sportipidu Waiwaras.

Waiwara spordiseltsi „Ubergi“ aastapäewa puhul 12. fip. peetati kannuka mere-rannas spordipidu. Pidul eeskawas on jookjud, kuulitõukes, odawisked, wõimlemised jne. Tegelasena esinewad nii naised kui ka mehed. —msn—

wõlab
 "Rõõm"
 tellimisi vastu võtma P. Leis
 Toori talus.

Tagasi jõudnud
Wann. adv.
G. Posta
Wikk uul. 40
Kõnetunnid 12-11 e. l. ja
5-7 p. l.
Wähepruugitud
postwanker
on odawalt
müüa,
Seebitu mõisas, J. Hendriks
üle Seebitu.

Eäine maafonnawalitus wajab:

1) Maafonna haigemajale majanduse juhatajat, wilmunud welskerit, kes tunneb ka kantsleeri tööd ja raamatupidamist;

2) Maafonna welskeri-desinfektori, kes ühtlasi ka terwishoiuafonna asjaajaja kohuseid täidaks.

Soowiawaldustega, ühes lühiteste eluloo kirjeldusega ja dokumentide äratirjadega endise teenistuse üle esineda tunni 15. augustini f. a. Eäine maafonnawalitusele, Saapjalus.

Eäine maafonnawalitus

Liwa Betooni-Tööstus müüb mõõduka hinnaga tsement telliskiwa

Rahida Narwa maantee nr. 19,
tella 9-10 homm. ja 3-4 p. l.
Telefon nr. 14-50.

40-aastane
wanapoiss
soowib
abiellu astuda
25-35 a. neiega
kus suure, ilusa, korraliku
talu omanik on. Kirjab
lit. „petemees agronoom“ all

Eesti Tori Roadsteri Hobusekaswatajate Seltsi

korraldusel peetakse Wiljandimaal 1923. a.

Warsanäitused

Wiljandis,

15. augustil, Wiljandi mõisa sornuaia juures
asuwaate küübi juures.

Põltsamaal,

17. augustil, Wana Põltsamaa mõisas

— Näituse algus kell 10 hommikul —

Näitusele wõetakse wastu noori hobuseid ametliste warsatunnistuste ettenäitamisel: 1) ematagused warsad; 2) aastased warsad ja 3) kaheaastaseid täkksälgusid.

E. T. R. Hobusekaswatus Selts

Soowitame kõrges headuses oma tööstuse:

Wankrimääret,

Rondijahu,

hjalab 5% lämmastikku

Rõõri,

Nõõre,

Dhie.

Raubamaja

Jaan Maim

A.-S.

Tartu, Waberi uul. 3, telefon 3-59.
Kauplus Raubahoow 21-a, tel. 4-71.

Fritz Heede, Durit-Gummi-Fabrikaatide, Kann, Münden.

Eftaja Eesti: Inf. teh. B. W. Schmitz Toompuies-
tee 12. Kõnetraat 21-27

— Soowitame ladust: —

Spiraalwoollit (linemad) 1 1/2 ja 2" eriti piirituse ja leewa
wée. Gummiplateid. Press-õhuploomid 1/2 ja 5/8". Duritwool-
litid leewa wée jaoks 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 mm. Pum-
ba-woollit. Mannlohpael. Mannlohrõugad.

Wärsket

superfosfaati

16/18 0/0

18/20 0/0

Koti- ja waguniwiisi soowitab

Tartu E. Majanduse-ühisus

Tartus, Moimi uul. 12/18.

Ehtus-osaõnne annab wälja
linna fugu- ja nahahaiguste haigemaja

**ümberehituse
= tööd. =**

Sähemaid teateid saab osaõnna kantsleerist, Runne
uul. nr. 2, igal äripäewal tella 12-1, kus ka projektid
näha on.

Rinnised pakkumised fiske anda tunni 15. augustini
f. a. osaõnna kantsleerile, märgusõna „haigemaja“ all.

Kr. Saar ja Ko.

Tartus, Raatuse uul. 2 kauplus 2-a.

Kohale on jõudnud ja soowitame põllupidajatele tuntud
headuses

Eelertit wiljaniidumafinaid

„Diwa“ ja „Silesia“

Eelertit heinaniidumafinaid

„Diksi“ ja „Rasa“

heinaniidumafinaid Lang

ja rii ümiserahad Eelert.

Priima kaamelikarwast-masinarihm

(eht kaamelikarwast)

Puuwillast-masinarihm

Elewaatori-rihm

Kõiksugu kergeid rihma

Wee-woolikuid

Spindli-nööri j. n. e. j. n. e.

müüb oma wabriku laagrist, kui ka oma esitajate kaudu

wabriku hindadega

Tallinna Mehaan. Kudumise-wabriku Üh.

TALLINN, KINGA UUL. 3.

ESITAJAD Narwas: N. van der Bellen, Westerwalli uul. 16, 8. Paides: Arthur
Ahlmann. Pärnus: Jacob Diedr. Ammende. Petseris: W. K. Schenk,
Wakali uul. 20. Tartus: Th. Grüner, Kaubahoow 28. Wiljandis: I. Ees-
tima Põllumajanduse Ühisus.

Meriasjanduse Peawalitus annab wälja kinniste wähepakkumiste
teel 15. augustil f. a. kell 10 hommikul Meriasjanduse Peawali-
tuse ametkonna

wormirrite valmistamise

(Mõnnaad, finellid, miltid). Pakkumised kinnistes ümbritudes tulewad
Meriasjanduse Peawalitusele fiske anda pealtkirjaga: „Meriasjanduse
Peawalituse ametkonna wormirrite“, hiljemalt 15. augustiks f. a.
tella 10. Osawõtjatel tuleb peale juba Meriasjanduse Peawalituse kas-
sasse 10 protsentil palutud hinnast tagatijena fiske maksta. Sähemaid
teateid tingimiste ja wormirrite üle saab Meriasjanduse Peawalituse
teistladust igal äripäewal tella 9-12.

Meriasjanduse Peawalitus

18. augustil kell 13 f. a. on Pärnu sadamalaupäevant kontoris enam-
pakkumised ja 21. augustil f. a. kell 13 sealfamas järlepakkumised Pärnu
sadama

töökoja materjaalide äramüümiseks

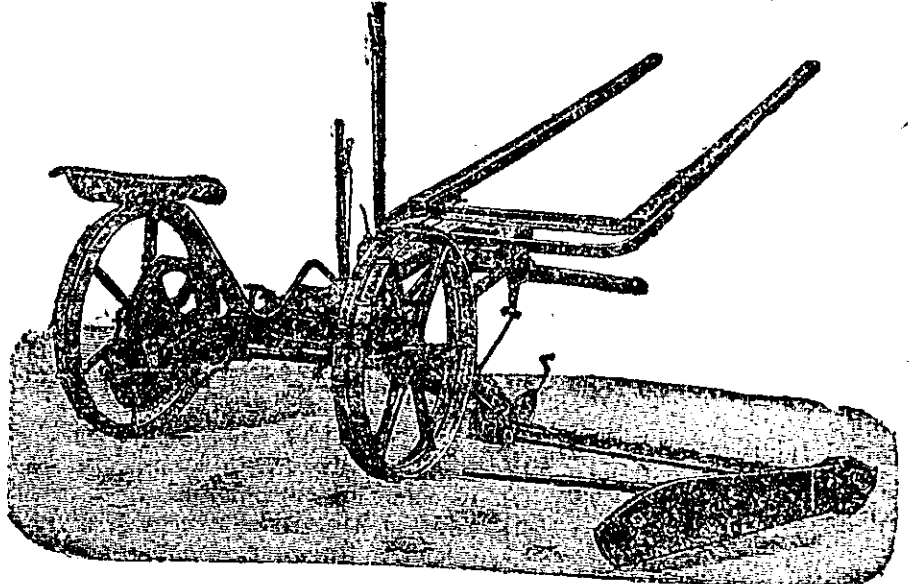
wõistluse teel. Pakkumised osawõttaosawõtjatel tuleb Pärnu sadama lap-
teni laskasse kantsjonina 10.000 marka fiske maksta. Sähemaid teateid
saab Meriasjanduse Peawalitusest, Tallinnas ja Pärnu sadama lap-
te-ni igal äripäewal tella 8-1/215.

Meriasjanduse Peawalitus

LANZ-VERY
niidumasinade wabrik

Idaosakond harubüroo Tallinn, Harja uul. 29.

Kõneiraadid 4-87 ja 22-03.

LANZ-VERY niidumasinad

töötawad kõige puhtamalt ja kor-
ralikumalt ja on kerged wedada.
Kuid nende paremuste peale waatamata on LANZ-VERY niidu-
masinad weelgi odawamad kui samasugused teiste wabrikute omad.